II

(Akty prijaté podľa Zmluvy o ES/Zmluvy o Euratome, ktorých uverejnenie nie je povinné)

ROZHODNUTIA

KOMISIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 20. novembra 2007

o štátnej pomoci C 36/A/06 (ex NN 38/06), ktorú Taliansko poskytlo spoločnostiam ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche

[oznámené pod číslom K(2007) 5400]

(iba Talianske znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2008/408/ES)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 88 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami [1] a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

I. POSTUP

(1) V rámci veci C 13/06 (ex N 587/05) – Zvýhodnená tarifa za elektrickú energiu na Sardínii – sa Komisia dozvedela o predĺžení dvoch opatrení, ktorými bola udelená zvýhodnená tarifa za elektrickú energiu. Toto predĺženie bolo poskytnuté na základe článku 11 ods. 11 *decreto-legge* č. 35/2005, zmeneného na zákon č. 80 zo 14. mája 2005 (ďalej len „zákon č. 80/2005“), a zaviedlo sa bez predchádzajúceho oznámenia Komisii. Príjemcami pomoci sú výrobca hliníka Alcoa a tri nástupnícke spoločnosti Società Terni: Terni Acciasi Speciali, Nuova Terni Industrie Chimiche a Cementir (ďalej len „spoločnosti Terni“).

(2) Listom z 23. decembra 2005 si Komisia vyžiadala informácie od Talianska, ktoré odpovedalo listom z 24. februára 2006. Listami z 2. marca 2006 a 27. apríla 2006 Taliansko poskytlo dodatočné informácie.

(3) Komisia listom z 19. júla 2006 informovala Taliansko, že sa rozhodla začať konanie podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES v súvislosti s obidvomi schémami (vec C 36/06).

(4) Rozhodnutie Komisie začať konanie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* [2]. Komisia vyzvala zúčastnené strany, aby predložili pripomienky k opatreniam.

(5) Taliansko predložilo pripomienky listom z 25. októbra 2006. Ďalšie informácie boli predložené listami z 9. novembra 2006 a 7. decembra 2006.

(6) Komisia dostala pripomienky od zainteresovaných strán. Zaslala ich Taliansku, ktoré dostalo možnosť reagovať. Pripomienky Talianska boli prijaté listom z 22. decembra 2006.

[1] Ú. v. EÚ C 214, 6.9.2006, s. 5.

[2] Ú. v. EÚ C 214, 6.9.2006, s. 5.

(7) Listom z 20. februára 2007 si Komisia vyžiadala ďalšie informácie, ktoré Taliansko poskytlo listami zo 16. apríla 2007, 10. mája 2007 a 14. mája 2007.

(8) Dňa 18. septembra 2007 bola dokumentácia rozdelená na časť A, ktorá sa týka troch spoločností vzniknutých rozdelením Società Terni (bývalej spoločnosti Terni), a časť B, ktorá sa týka Alcoa. Toto rozhodnutie sa týka výhradne predĺženia zvýhodnenej tarify v prospech spoločností Terni.

(9) Výmena korešpondencie, ktorá sa týka Alcoa, sa tu neuvádza.

II. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

(10) V článku 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 sa stanovuje predĺženie dvoch opatrení, ktorými sa poskytuje zníženie všeobecnej tarify za elektrickú energiu. Príjemcami týchto dvoch opatrení, ktorých charakter je rozdielny a ktorých konanie bude prebiehať osobitne, sú výrobca hliníka Alcoa na jednej strane a tri spoločnosti, ktoré vznikli rozdelením Società Terni, na strane druhej.

Pôvodné opatrenie a jeho prvé predĺženie

(11) Taliansko znárodnilo odvetvie elektrickej energie zákonom č. 1643 zo 6. decembra 1962 (ďalej len „zákon o znárodnení“). Týmto zákonom sa upravuje prevod existujúcich elektrární Talianska do novovytvorenej štátnej spoločnosti ENEL, ktorá mala mať monopol na výrobu, distribúciu a dodávku elektrickej energie.

(12) V čase znárodnenia bola Società Terni štátnou spoločnosťou pôsobiacou vo výrobe ocele, cementu a chemických látok. Štát vykonával efektívnu kontrolu nad touto spoločnosťou prostredníctvom väčšinového podielu na jej základnom imaní, ktorý vlastnila štátna holdingová spoločnosť IRI a štátna skupina Finsider. Società Terni tiež vlastnila a prevádzkovala vodnú elektráreň. Väčšina vyrobenej elektrickej energie sa používala na dodávku energie pre výrobné procesy spoločnosti.

(13) V zákone o znárodnení sa ako všeobecné pravidlo stanovilo, že spoločnosti, ktoré vyrábali elektrickú energiu najmä na vlastnú spotrebu (*výrobcovia na vlastnú spotrebu*), boli vylúčení zo znárodnenia a bolo im povolené zachovať si svoje aktíva týkajúce sa výroby elektrickej energie ([3]). Aktíva týkajúce sa elektrickej energie Società Terni boli znárodnené napriek statusu spoločnosti ako výrobcu na vlastnú spotrebu, keďže sa nachádzali na strategickom mieste na talianskom území. Prevod na ENEL bol stanovený v článku 4 ods. 5 v štvrtej zarážke zákona o znárodnení.

(14) Prezidentským dekrétom č. 1165/63 poskytlo Taliansko spoločnosti náhradu za prevod jej aktív týkajúcich sa elektrickej energie. Náhrada nadobudla formu zvýhodnenej tarify za elektrickú energiu, ktorá sa mala uplatňovať od roku 1963 do roku 1992.

(15) V roku 1964 bola Società Terni rozdelená na tri spoločnosti: výrobca ocele Terni Acciai Speciali, výrobca chemikálií Nuova Terni Industrie Chimiche a výrobca cementu Cementir. Tieto podniky boli neskôr v nasledovnom poradí sprivatizované a nadobudnuté spoločnosťami ThyssenKrupp, Norsk Hydro a Caltagirone.

(16) Ako sa uvádza v bode 1 tohto rozhodnutia, tieto nástupnícke spoločnosti sa budú súhrnne označovať „*spoločnosti Terni*“, kým pôvodná spoločnosť sa bude označovať „*Società Terni*“. Tarifa uplatňovaná najprv pre Società Terni a neskôr pre spoločnosti Terni sa bude označovať „*tarifa pre Terni*“.

(17) Zvýhodnená tarifa sa za rovnakých podmienok naďalej vzťahovala na tri spoločnosti Terni. Hlavným príjemcom pomoci (z hľadiska množstva dotovanej elektrickej energie, a to z absolútneho hľadiska, ako aj z hľadiska podielu na celkovej spotrebe elektrickej energie spoločnosti) je ThyssenKrupp.

(18) Trvanie osobitnej tarify sa časovo zhodovalo so všeobecným trvaním licencií na výrobu elektriny z vodnej energie ([4]) v Taliansku, ktorých platnosť mala skončiť v roku 1992. Licencia pre Società Terni bola poskytnutá na mimoriadne dlhé obdobie 60 rokov (oproti zvyčajných 30 rokov) a jej platnosť mala skončiť na konci osemdesiatych rokov 20. storočia.

(19) V roku 1991 Taliansko zákonom č. 9 z 9. januára 1991 „Vykonávacie predpisy pre nový národný energetický plán: inštitucionálne aspekty, vodné elektrárne a siete, uhľovodíky a geotermálna energia, výrobcovia na vlastnú spotrebu a fiškálne ustanovenia“ (ďalej len „zákon č. 9/1991“) predĺžilo existujúce licencie na výrobu elektriny z vodnej energie do roku 2001. Na základe článku 20 ods. 4 zákona č. 9/1991 Taliansko predĺžilo zvýhodnenú tarifu až do roku 2001 aj spoločnostiam Terni. Počas nasledujúcich 6 rokov (2002 – 2007) sa množstvá dotovanej elektrickej energie dodávanej spoločnostiam Terni mali postupne znižovať tak, aby sa výhoda vo forme tarify odstránila do konca roka 2007.

([3]) Článok 4 ods. 6 prvá zarážka písm. a) a b) zákona č. 1643/62.

([4]) Spoločnosti, ktoré využívajú verejné vody na výrobu energie, pôsobia na základe licencie (*concessione di derivazione idroelettrica*), ktorá je dočasná. Jej trvanie (v Taliansku zvyčajne tridsať rokov) je dostatočne dlhé, aby spoločnosti mohli uhradiť svoje investičné náklady. Keď sa platnosť licencií skončí, mali by sa opäť prideľovať na základe transparentného výberového konania.

(20) Zákon č. 9/1991 obsahoval veľké množstvo ustanovení, z ktorých niektoré obsahovali štátnu pomoc. Zákon č. 9/1991 bol predložený Komisii spolu so zákonom č. 10/1991 „Vykonávacie predpisy pre národný energetický plán v súvislosti s energetickou efektívnosťou, úsporou energie a rozvojom zdrojov obnoviteľnej energie“. Komisia vyhlásila v roku 1991 pomoc obsiahnutú v obidvoch zákonoch za zlučiteľnú v súlade s pravidlami týkajúcimi sa štátnej pomoci ([5]).

Štruktúra tarify pre Terni

(21) Podmienky zvýhodnenej tarify pre Società Terni boli stanovené v článkoch 6, 7 a 8 prezidentského dekrétu č. 1165/63 Prevod na Ente Nazionale per l'Energia Elettrica aktív používaných na činnosti uvedené v článku 1 ods. 1 zákona č. 1643 zo 6. decembra 1962, ktoré vykonáva „Terni- società per l'Industria e l'Elettricità S.p.A.“ (ďalej len „DPR č. 1165/1963“). V DPR č. 1165/1963 sa stanovilo, že ENEL bude dodávať Società Terni pevne stanovené množstvo elektrickej energie (1 025 000 MWh ročne), čo predstavovalo ekvivalent spotreby elektrickej energie spoločnosti v roku 1961, plus množstvo navyše (595 000 MWh ročne), ktoré zodpovedalo jej dodatočnej očakávanej spotrebe vyplývajúcej z investícií realizovaných, ale ešte nedokončených v roku 1962.

(22) Zvýhodnená cena sa vypočítala porovnaním dvoch alternatívnych metód a uplatnením tej, ktorá bola výhodnejšia pre spoločnosť.

a) Alternatíva 1 sa zakladala na priemernej cene elektrickej energie zaplatenej výrobnými pobočkami Società Terni elektroenergetickej pobočke spoločnosti (zodpovedajúcej výrobným nákladom vlastnej vodnej elektrárne Terni).

b) Alternatíva 2 sa spájala s referenčnou cenou ENEL-u pre zákazníka s rovnakým profilom (výrobca na vlastnú spotrebu) ako Società Terni.

(23) V praxi sa prvá metóda používala až do roku 2000, keď v dôsledku zmien štruktúry talianskych taríf z dôvodu liberalizácie trhu s elektrickou energiou bolo potrebné prejsť na druhú metódu.

(24) V roku 1997 začala reorganizácia štruktúry taríf, pričom sa zaviedla štruktúrovaná tarifa zložená z dvoch častí: časti A reprezentujúcej fixné a režijné náklady a časti B odrážajúcej variabilné náklady. Od 1. januára 2000 bola tarifa pre Terni udelená vo forme kompenzačnej zložky (*componente compensativa*) vypočítanej ako suma všetkých zložiek tarify, ktoré Terni ako (virtuálny) výrobca na vlastnú spotrebu nebol povinný platiť (celá časť B a časť z časti A). Táto metóda zodpovedala druhej z alternatívnych metód opísaných v dekréte č. 1165/63.

(25) V nasledujúcej tabuľke sa uvádza postupné znižovanie množstiev elektrickej energie a výkonu dodávaných spoločnostiam Terni za zvýhodnenú cenu počas obdobia postupného znižovania (2002 – 2007):

Rok	GWh	MW
2001	1 620	270
2002	1 389	231
2003	1 157	193
2004	926	154
2005	694	116
2006	463	77
2007	231	39

Druhé predĺženie tarify

(26) Článkom 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 sa Taliansko rozhodlo prerušiť postupné znižovanie a opäť predĺžiť tarifný režim pre Terni až do roku 2010. Na základe článku 11 ods. 13 tohto zákona sa stalo toto opatrenie uplatniteľné od 1. januára 2005. Vzápätí boli bežné licencie na výrobu elektriny z vodnej energie predĺžené až do roku 2020 ([6]).

(27) Druhé predĺženie tarify predstavuje opatrenie, pre ktoré Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 zmluvy a ktoré je predmetom tohto rozhodnutia.

(28) V zákone č. 80/2005 sa stanovilo, že až do roku 2010 budú spoločnosti Terni využívať výhody rovnakého zaobchádzania, aké im bolo poskytované 31. decembra 2004, z hľadiska dodávaných množstiev (926 GWh pre tri spoločnosti Terni) a cien (1,32 eurocentov/kWh). Množstvá dodávanej elektrickej energie sa v súčasnosti členia takto: Thyssen-Krupp 86 %, Nuova Terni Industrie Chimiche 10 % a Cementir 4 %.

(29) Zákon č. 80/2005, ako ho vykladá a vykonáva AEEG, zaviedol aj mechanizmus indexácie, na základe ktorého sa od 1. januára 2006 mala zvýhodnená tarifa zvyšovať ročne v súlade so zvyšovaním cien zaznamenaným na európskych energetických burzách v Amsterdame a Frankfurte, s maximálnym limitom vo výške 4 %.

([5]) Štátna pomoc NN 52/1991, list SG (91) D/15502.

([6]) Článok 1 ods. 285 zákona č. 266/2005.

Mechanizmus financovania

(30) Zvýhodnenú tarifu pre Terni spočiatku riadila a platila štátna spoločnosť ENEL, ktorá mala monopolné postavenie vo výrobe, prenose, dovoze, distribúcii a dodávke elektrickej energie v Taliansku.

(31) V roku 2002, keď sa trh s elektrickou energiou postupne liberalizoval a ENEL už nemal monopolné postavenie, finančná záťaž vyplývajúca zo systémov zvýhodnenej tarify sa preniesla z ENEL-u na všetkých používateľov elektrickej energie ([7]). Kompenzačné zložky prináležiace spoločnostiam Terni zálohovo poskytovali distribútori elektrickej energie, ktorí potom dostávali refundáciu od štátnej inštitúcie *Cassa Conguaglio per il Settore Elettrico* (Vyrovnávací fond pre odvetvie elektrickej energie, ďalej len „*Cassa Conguaglio*“) prostredníctvom parafiškálneho poplatku vyberaného prostredníctvom zložky A4 tarify za elektrickú energiu, ktorá je jedným z nákladových prvkov, ktoré sa nachádzajú na účte za elektrickú energiu.

(32) V roku 2004 sa AEEG rozhodol úplne odovzdať administratívne riadenie osobitných tarifných systémov inštitúcii *Cassa Conguaglio* ([8]). Od septembra 2004 platia spoločnosti Terni trhovú cenu za elektrickú energiu, ktorú nakupujú (na liberalizovanom trhu) a dostávajú od *Cassa Conguaglio* náhradu zodpovedajúcu rozdielu medzi zaplatenou cenou a zvýhodnenou cenou, na ktorú majú právo (kompenzačná zložka), mínus náklady na dopravu, meranie a odbyt. Náklady platia spotrebitelia elektrickej energie v Taliansku prostredníctvom parafiškálneho poplatku uvedeného v bode (31).

Záruka, ktorú uložil AEEG

(33) Keď Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania, AEEG prostredníctvom Delibera č. 190/06 podmienil platby podľa zákona č. 80/2005 poskytnutím záruky spoločnosťami Terni na pokrytie rizika vrátenia pomoci.

(34) V tom istom *Delibera* stanovil AEEG ako alternatívu možnosť vyplácať v roku 2006 ako zálohu sumy pomoci, ktoré by sa stali splatné do konca predchádzajúceho režimu (2007) na základe zákona č. 9/1991. Pre tieto sumy AEEG nevyžadoval záruku. Spoločnosti Terni využili túto možnosť a AEEG ju realizoval.

([7]) *Delibera* AEEG č. 228/01.
([8]) *Delibera* AEEG č. 148/04.

(35) S výnimkou zálohových platieb uvedených v bode (34) sa záruka vzťahuje na všetky platby, ktoré *Cassa Conguaglio* vykonáva v prospech spoločností podľa zákona č. 80/2005.

III. **ROZHODNUTIE ZAČAŤ KONANIE PODĽA ČLÁNKU 88 ODS. 2 ZMLUVY O ES**

(36) Rozhodnutie Komisie začať konanie vo veci formálneho zisťovania sa zakladalo na dôvodoch uvedených v bodoch (37) až (41).

(37) Komisia vyjadrila pochybnosti, či možno tarifu považovať za kompenzačné opatrenie, keďže Società Terni bol v čase znárodnenia štátnym podnikom. Vzhľadom na to, že štát nemohol znárodniť sám seba, Komisia mala pochybnosti, či sa prevod aktív Società Terni na ENEL mohol vykladať ako vyvlastnenie štátom oprávňujúce Società Terni na náhradu, a vyslovila hypotézu, že takýto prevod by sa *de facto* mohol považovať za obyčajnú reštrukturalizáciu vlastných aktív štátu.

(38) Komisia zaujala stanovisko, že aj v prípade, ak by sa mal uznať kompenzačný charakter opatrenia, stále pretrvávajú pochybnosti, pokiaľ ide o úmernosť tejto náhrady vzhľadom na finančnú škodu, ktorú znášala Società Terni. Komisia vyjadrila najmä pochybnosti, či náhrada môže byť ešte po 44 rokoch oprávnená.

(39) Komisia poukázala, že sa povaha tarify podľa všetkého zmenila, keď ENEL prestal riadiť schému a niesť finančnú záťaž, ktorá z nej vyplýva.

(40) Rozhodnutie Komisie začať konanie sa opieralo aj o rozhodnutie ESUO 83/396: rozhodnutie Komisie z 29. júna 1983, týkajúce sa pomoci, ktorú plánuje talianska vláda poskytnúť niektorým výrobcom ocele ([9]), v ktorom sa vylúčilo, aby sa takáto pomoc poskytla Società Terni, a o rozsudok Súdneho dvora vo veci C 99/92 ([10]), v ktorom Súdny dvor potvrdil uvedené rozhodnutie ESUO, ako o dôkazy, že o tarife pre Terni už bolo rozhodnuté ako o opatrení predstavujúcom štátnu pomoc.

([9]) Ú. v. ES L 227, 19.8.1983, s. 24.
([10]) Rozsudok ESD vo veci Terni SpA a Italsider/Cassa Conguaglio per il settore elettrico, odkaz na predbežné rozhodnutie, vec C 99/92, Zb. 1994, s. I-00541.

(41) V rozhodnutí o začatí konania sa tiež konštatovalo, že ThyssenKrupp ešte nesplatil štátnu pomoc, ktorú mu poskytlo Taliansko a ktorá bola vyhlásená za nezlučiteľnú ([11]), a preto podľa judikatúry *Deggendorf* ([12]) nemohol prijímať žiadnu ďalšiu štátnu pomoc.

IV. **PRIPOMIENKY ZAINTERESOVANÝCH STRÁN**

Pripomienky spoločností Terni

(42) Väčšina pripomienok predložených spoločnosťami Terni o pôsobení Società Terni ako *ente pubblico economico*, charaktere operácie vedúcej k prevodu aktív spoločnosti, kompenzačnom charaktere tarify, výklade rozhodnutia ESUO a rozhodnutia ESD, ako aj o úlohe, ktorú zohráva *Cassa Conguaglio*, sú zväčša zhodné s pripomienkami predloženými Talianskom, ktoré sú zhrnuté v bodoch (52) až (69). Preto sa budú v bodoch (43) až (51) uvádzať len základné body pripomienok spoločností Terni a všetky dodatočne predložené prvky.

Charakter náhrady

(43) Podľa spoločností Terni tarifa je legitímnou náhradou, na ktorú má Società Terni nárok po vyvlastnení jej aktív štátom, a nemôže sa preto kvalifikovať ako štátna pomoc.

Primeranosť náhrady

(44) Pokiaľ ide o primeranosť náhrady, spoločnosti Terni rekapitulujú históriu tarify a poukazujú na to, že všetky predĺženia tarify pre Terni po roku 1991 boli súbežné so všeobecným obnovením licencií na výrobu elektriny z vodnej energie pre ostatných výrobcov, a tým v súlade so zásadou, že by nemala existovať diskriminácia medzi Terni a ostatnými výrobcami na vlastnú spotrebu, ktorí neboli vyvlastnení a ktorí preto mohli pokračovať vo výrobe a spotrebe elektrickej energie za veľmi nízke náklady.

(45) Spoločnosti Terni tiež poukazujú na to, že finančné sumy prijaté vo forme nižšej tarify za elektrickú energiu nikdy neprekročili rozdiel medzi nákladmi na nadobudnutie energie na trhu a nákladmi na elektrickú energiu vlastnej výroby.

Vplyv na obchod

(46) Spoločnosti Terni tvrdia, že opatrenie nemá vplyv na obchod medzi členskými štátmi z týchto dôvodov:

a) Cementir: Cementir v svojom závode v Spolete (závod, ktorý využíva výhody tarify) vyrába a predáva na trhu najmä cement, ktorý sa používa pre stavebníctvo. Cement je ťažké nahradiť inými výrobkami. Keďže nie je hospodárne dovážať ho, geografický trh cementu je regionálny alebo multiregionálny. Dovoz cementu je v Taliansku zanedbateľný, keďže tvorí 5 % celkového dopytu v Taliansku a Cementir predáva všetku produkciu svojho závodu v Spolete v strednom Taliansku.

b) Nuova Terni Industrie Chimiche: závod, ktorý využíva výhody tarify, vyrába čpavok a kyselinu dusičnú. Čpavok možno hospodárne prepravovať len po mori a za predpokladu, že sú prístavy vyhovujúco vybavené na jeho skladovanie. V strednom Taliansku neexistujú takéto skladové objekty. To isté sa vzťahuje na kyselinu dusičnú. Spoločnosti Terni preto tvrdia, že geografický trh je nanajvýš vnútroštátny. Domáca výroba v plnej miere uspokojuje vnútroštátny dopyt a neexistujú žiadne obchodné toky.

c) ThyssenKrupp: spoločnosti Terni tvrdia, že trh distribúcie (nie výroby alebo predaja) oceľových výrobkov je vnútroštátny. Predovšetkým uvádzajú, že závod Terni spoločnosti ThyssenKrupp predáva v Európskej únii len 6 % svojej produkcie.

Oprávnená domnienka

(47) Spoločnosti Terni si uplatňujú nárok na oprávnenú domnienku z dvoch dôvodov:

a) Po prvé, v liste pre AEEG talianske orgány explicitne potvrdili, že povaha tarify bola kompenzačná a že predĺženie existujúcej tarifnej schémy nepodliehalo povinnosti predchádzajúceho oznámenia Komisii na základe pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci ([13]).

b) Po druhé, Komisia nevzniesla námietky proti opatreniu, keď bolo prvýkrát predlžené zákonom č. 9/1991 (schváleným v súvislosti s vecou NN 52/1991), ani keď boli informácie o druhom predĺžení predložené v súvislosti s iným konaním týkajúcim sa štátnej pomoci (C 13/06).

([11]) Rozhodnutie Komisie SEK/1999/687 z 11. mája 1999 vo veci C 49/98, opatrenia v prospech zamestnanosti, články 15 a 26 zákona č. 196/97, Ú. v. ES L 42, 15.2.2000, s. 1 – 18.

([12]) Rozsudok ESD vo veci Deggendorf/Komisia, vec C-355/95, Zb. 1997, s. I-02549.

([13]) Oznámenie ministerstva výrobných činností zo 16. 12. 2005 pre AEEG.

Schválenie štátnej pomoci pri druhom predĺžení

(48) Spoločnosti Terni v tejto súvislosti ďalej tvrdia, že keď bol článok 11 ods. 12 zákona č. 80/2005 (ktorým sa zriaďuje zvýhodnená tarifa pre niektoré spoločnosti na Sardínii náročné na energiu, vec C 13/06) oznámený Komisii, talianske orgány predložili informácie a vysvetlenia aj o tarife pre Terni, takže oznámenie by sa v zmysle článku 4 ods. 5 nariadenia (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES ([14]) mohlo považovať za úplné. Komisia neprijala rozhodnutie do dvoch mesiacov, a preto, aj keby sa tarifa považovala za štátnu pomoc, mala by sa pokladať za schválenú na základe článku 4 ods. 5 nariadenia (ES) č. 659/1999 ([15]).

(49) Spoločnosti Terni zdôrazňujú, že ich dobrú vieru potvrdzuje skutočnosť, že v prípade pochybností o zlučiteľnosti tarify by ThyssenKrupp určite nezačal veľké investície do oblasti Terni.

Prijaté sumy

(50) Spoločnosti Terni poukazujú, že v prípade neexistencie zákona č. 80/2005 by až do 31. decembra 2007 využívali výhody zvýhodnenej tarify na základe článku 20 ods. 4 zákona č. 9/1991 (schváleného Komisiou). AEEG povolil *Cassa Conguaglio* vyplatiť v roku 2006 (ako zálohu) len sumy, ktoré by sa stali splatné v roku 2007 ([16]). Preto sumy prijaté do 31. decembra 2006 by sa mali považovať za povolené. V súvislosti s týmito sumami neboli podľa spoločností *de facto* implementované ustanovenia *Decreto-legge* č. 80/2005.

Judikatúra vo veci Deggendorf

(51) Pokiaľ ide o *judikaturu vo veci Deggendorf*, ThyssenKrupp v zásade vyhlasuje ochotu splatiť pomoc za podmienky, že sa dosiahne dohoda o sume, ktorá sa má vrátiť.

V. **PRIPOMIENKY TALIANSKA**

Vyvlastnenie aktív Terni štátom a jej nárok na náhradu

(52) Taliansko tvrdí, že výrobné aktíva Terni boli znárodnené ako výnimka zo všeobecného pravidla stanoveného v zákone o znárodnení, podľa ktorého výrobcovia na vlastnú spotrebu nebudú podliehať znárodneniu. Zákon o znárodnení z roku 1962 sa zakladal na článku 43 talianskej ústavy, podľa ktorého určité podniky, ktoré vykonávajú služby v základnom verejnom záujme alebo v odvetví energetiky, môžu byť prevedené na štát prostredníctvom vyvlastnenia za predpokladu, že sa im poskytne náhrada.

(53) Pokiaľ ide o pochybnosti Komisie týkajúce sa možnosti vyvlastnenia aktív patriacich štátnej spoločnosti, Taliansko uvádza, že článok 42 ani článok 43 Ústavy neobmedzuje pojem vyvlastnenia na súkromný majetok. Vyvlastnenie elektroenergetickej pobočky Società Terni sa podľa Talianska vyžadovalo zo zákona, keďže Terni bola kontrolovaná *„ente pubblico ekonomico“*, ktorá bola na rozdiel od *„ente pubblico“* povinná pôsobiť podľa trhových zásad. Zákonom o znárodnení sa nestanovila doslovne žiadna náhrada pre podniky riadené verejnoprávnym subjektmi, stanovila sa pre Terni vzhľadom na jeho odlišný status a spôsob fungovania.

(54) Pokiaľ ide o vlastnícku štruktúru Terni, Taliansko zdôrazňuje, že Terni bola akciová spoločnosť (*società per azioni*), v ktorej štát vlastnil väčšinový podiel, ale vlastný kapitál vlastnilo aj mnoho súkromných investorov. Taliansko dodalo dokumenty, ktoré preukazujú, že kapitál Terni bol sčasti aj v súkromných rukách a že spoločnosť bola kótovaná na burze.

(55) Podľa Talianska pozbavenie Terni rovnakého práva na primeranú náhradu, na akú by mala oprávnenie súkromná spoločnosť, by predstavovalo porušenie zásady neutrality vlastníctva zakotvenej v článku 295 Zmluvy o ES.

(56) Taliansko uvádza mnoho rozhodnutí *Corte di Cassazione* a *Consiglio di Stato*, v ktorých tieto súdy potvrdili, že logikou tarify pre Terni bolo postaviť túto spoločnosť na rovnakú platformu ako výrobcov elektrickej energie na vlastnú spotrebu z obnoviteľných zdrojov energie, a preto sa tarifa nemohla zvýšiť prostredníctvom dodatkov, ktoré by neplatili pre výrobcov na vlastnú spotrebu.

(57) Pokiaľ ide o ostatných výrobcov elektrickej energie, ktorí boli tiež vyvlastnení štátom, Taliansko uvádza, že s výnimkou Terni boli všetci vyvlastnení výrobcovia podniky výhradne alebo v prvom rade aktívne vo výrobe, dovoze alebo dodávke elektrickej energie. Náhrada zaplatená štátom zvyčajne odrážala trhovú hodnotu aktív, ktorá bola vypočítaná rozdielnymi spôsobmi podľa druhu spoločnosti. Čistá účtovná hodnota aktív sa brala ako referenčná hodnota, ale bola opravená na základe ďalších faktorov, ktoré Taliansko nestanovilo podrobne. Pokiaľ ide o výrobcov elektrickej energie z vodných zdrojov, pripomienky Talianska poukazovali na skutočnosť, že pri výpočte náhrady hrala úlohu zostávajúca dĺžka trvania licencie.

([14]) Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.
([15]) Pozri poznámku pod čiarou č. 14.
([16]) Delibera AEEG č. 190/2006.

Povaha tarify pre Terni ako opatrenia, ktoré sa netýka pomoci, a jeho schválenie podľa pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci

(58) Taliansko uvádza, že pôvodný tarifný režim – ktorý predstavoval legitímnu náhradu spoločnosti Terni za vyvlastnenie jej aktív štátom – a jeho ďalšie predĺženia nepredstavujú štátnu pomoc. Na zdôvodnenie tohto tvrdenia uvádza Taliansko mnoho rozhodnutí Európskeho súdneho dvora, ktoré sa týkajú niektorých foriem náhrady pre podniky, ktorých povaha neznamená pomoc ([17]), najmä náhrady za škody a služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

(59) Pokiaľ ide o schválenie štátnej pomoci na tarify pre Terni, Taliansko zdôrazňuje, že zákon č. 9/1991, ktorým sa stanovuje prvé predĺženie tarify, bol Komisii riadne oznámený a schválený ňou. Následné predĺženia tarify, ktoré sú súbežné s predĺžením licencií na výrobu elektriny z vodnej energie pre výrobcov elektriny z vodnej energie, sa riadia tou istou logikou, ktorú Komisia nikdy nespochybnila. Podľa Talianska by sa tarifa pre Terni mala považovať za existujúce opatrenie, ktoré sa netýka pomoci.

(60) Taliansko uvádza, že preto vždy konalo v dobrej viere. Neoznámilo podľa článku 88 ods. 3 sporné predĺženie tarifného režimu pre Terni, keďže podľa jeho názoru predstavuje štátnu pomoc. Taliansko zdôrazňuje, že Komisia bola informovaná o existencii tohto opatrenia (správa z novembra 2005 a list z februára 2006).

(61) Pokiaľ ide o politické dôvody druhého predĺženia, Taliansko uvádza, že tarifa je potrebná na vytvorenie podmienok spravodlivej hospodárskej súťaže medzi týmito spoločnosťami náročnými na energiu, ktoré pôsobia v Taliansku, a ich konkurentmi v EÚ ([18]), ktoré tiež využívajú výhody zo znížených cien energie (na základe tarify alebo zmluvy), až do dokončenia prebiehajúcich infraštrukturálnych projektov týkajúcich sa výroby a dopravy elektrickej energie. Ak by bola tarifa zrušená, príslušné spoločnosti by premiestnili svoju činnosť mimo EÚ. To by nutne viedlo k priemyselnej kríze a vážnemu zníženiu pracovných miest v dotknutých regiónoch. Podľa Talianska by sa predĺženie tarify malo preto považovať za dočasné riešenie. Taliansko uvádza závery *skupiny expertov na vysokej úrovni pre konkurencieschopnosť, energiu a životné prostredie* ([19]), ktorá navrhuje ako dlhodobé riešenie zlepšenie prepojenia a infraštruktúry a ako strednodobé riešenie dlhodobé dodávateľské zmluvy o dodávke a partnerstvo medzi zákazníkmi a dodávateľmi/výrobcami energie.

Neexistencia nadmernej náhrady

(62) Pokiaľ ide o neexistenciu nadmernej náhrady, Taliansko uvádza tieto pripomienky: Ak by si Terni ponechala svoje výrobné aktíva, bola by schopná predávať časť svojej energie tretím stranám, a tak získať dodatočné zisky. Škoda, ktorú utrpela Terni, bola v priebehu rokov znásobená prudkým zvýšením cien elektrickej energie. Stále nedokončený proces liberalizácie trhov s energiou nepriniesol výsledky z hľadiska konkurencieschopných cien elektrickej energie, a preto pretrváva potreba naďalej poskytovať náhradu pre Terni. Spoločnosti Terni platia v súčasnosti cenu (od 40 do 72 EUR/MWh), ktorá vo veľkej miere zodpovedá cenám elektrickej energie, ktoré platia spoločnosti so zodpovedajúcim profilom spotreby v EÚ. Ak by si Terni ponechala svoje aktíva, v skutočnosti by platila od 5 do 7 EUR za MWh elektrickej energie vlastnej výroby. Taliansko preto dospelo k záveru, že tarifa nepredstavuje nadmernú náhradu.

(63) Taliansko predložilo „štúdiu“, ktorú vykonala súkromná poradenská firma *Energia Advisor S.r.l.* v mene spoločností Terni. Cieľom tejto štúdie, ktorú možno asi lepšie označiť ako jednoduchý „výpočet“, keďže ju tvorí jedna tabuľka s niekoľkými stranami metodických vysvetliviek, je posúdiť hodnotu aktív týkajúcich sa elektrickej energie a porovnať toto číslo s kumulatívnou tarifnou výhodou, ktorú využíval Terni. V štúdii sa berie účtovná hodnota aktív týkajúcich sa elektrickej energie a aktualizuje sa k roku 2006 podľa inflácie. V štúdii sa potom počíta čistá tarifná výhoda pre Terni. V štúdii sa za obdobie rokov 1963 – 1999 skúma rozdiel medzi ročnými nákladmi na elektrickú energiu porovnateľného zákazníka (alternatíva 2) a skutočnými ročnými nákladmi, ktoré vynaložil Terni na základe „vlastných výrobných nákladov“ (alternatíva 1). Na účel tohto výpočtu je porovnateľným zákazníkom výrobca elektrickej energie na vlastnú spotrebu (oslobodený okrem iného od platby *sovrapprezzo termico*). Za obdobie rokov 2000 – 2006 sa tarifná výhoda počíta ako rozdiel medzi ročnými nákladmi, ktoré by Terni vynaložil, ak by sa tarifa počítala na základe jeho vlastných výrobných nákladov (alternatíva 1 už nie je po reforme tarify možná) a skutočných nákladov, ktoré vynaložila Terni, na základe metódy „porovnateľného zákazníka“ (alternatíva 2). Výsledky štúdie sa uvádzajú ďalej:

a) Aktualizovaná hodnota (k roku 2006) aktív Terni: 1 687 745 045,19 EUR

([17]) Najmä tieto rozsudky: A.D.B.H.U., vec C 240/83 zo 7. 2. 1985, Zb. 1985, s. 00531; Asteris, spojené veci 106-120/87 z 27. 9. 1988, Zb. 1988, s. 05515; Altmark, vec C-280/00 z 24. 7. 2003, Zb. 2003, s. I-07747; Ferring, vec C 53/00 z 22. 11. 2001, Zb. 2001, s. I-09067.

([18]) Najmä vo Francúzsku, Nemecku, Španielsku, Grécku a Fínsku. Taliansko poskytlo opis schém, ktoré sú údajne účinné v týchto krajinách v prospech odvetví náročných na energiu.

([19]) Prvá správa skupiny expertov na najvyššej úrovni „Príspevok k integrovanému prístupu ku konkurencieschopnosti, energii a politike životného prostredia – Fungovanie trhu s energiou, prístup k energii, energetická účinnosť a európsky systém obchodovania s emisiami“ z 2. júna 2006.

b) Tarifná výhoda (tiež aktualizovaná k roku 2006): 1 400 895 446,90 EUR.

(64) V štúdii sa preto tvrdí, že neexistuje nadmerná náhrada za straty Terni. Ani vo výhľadovom výpočte tarifnej výhody pre Terni do roku 2010 nebude existovať nadmerná náhrada.

Irelevantnosť rozhodnutia ESUO a rozhodnutia ESD týkajúcich sa Terni

(65) Pokiaľ ide o rozhodnutie ESUO 83/396 a rozsudok ESD C-99/92, Taliansko uvádza nasledujúce faktické vysvetlenia. Rozhodnutie ESUO sa netýka Cementir ani Nuova Terni, ktoré nikdy nepôsobili v odvetví ocele. Rozhodnutie ESUO sa týkalo zlučiteľnosti štátnej pomoci poskytnutej vo forme vrátenia zložky tarify, *sovrapprezzo termico*, závodu patriacemu oceliarskej pobočke Terni so sídlom v Lovere v Lombardii, nie v oblasti Terni. Táto pomoc mohla byť poskytnutá len súkromným oceliarňam. V rozhodnutí ESUO sa nariadilo, že z dôvodu, že Terni je štátny podnik, závod v Lovere nemohol využívať výhody pomoci. Predbežné rozhodnutie Súdneho dvora sa týkalo otázky možnej diskriminácie medzi súkromnými a štátnymi výrobcami. Potvrdilo rozhodnutie ESUO tým, že stanovilo, že nie je diskriminujúce stanoviť rozdielne opatrenia pomoci pre súkromných výrobcov v porovnaní so štátnymi výrobcami.

(66) Skupina Terni preto uvádza, že rozhodnutie ESUO, ako aj uvedené rozhodnutie Súdneho dvora sú pre tento prípad irelevantné, keďže sa týkajú *sovrapprezzo termico* zaplatenej závodom v Lovere, nie osobitnej globálnej tarify poskytnutej trom závodom v oblasti Terni.

Nové investície plánované spoločnosťou ThyssenKrupp v oblasti Terni

(67) Taliansko tiež zdôrazňuje, že sporné predĺženie tarify stanovené v článku 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 je spojené s rozsiahlym programom investícií, ktoré ThyssenKrupp realizuje v priemyselnej oblasti Terni-Narni. Na základe tohto akčného plánu sa v tejto oblasti vybuduje nová výrobná kapacita. Tarifa je preto určená ako dočasné riešenie, kým sa nevybuduje táto výrobná kapacita, a jej zrušenie by ohrozilo investície, ktoré sú v súčasnosti rozbehnuté.

Úloha Cassa Conguaglio a zapojenie štátnych zdrojov

(68) Pokiaľ ide o povahu a úlohu *Cassa Conguaglio*, Taliansko uvádza, že predstavuje len technického sprostredkovateľa, ktorého úloha sa obmedzuje na inkasovanie a presmerovanie peňažných tokov. *Cassa Conguaglio* nemá žiadny manévrovací priestor pri určovaní tarify a nemá kontrolu nad finančnými prostriedkami. Podľa Talianska preto a) zdroje, ktoré spravuje Cassa Conguaglio, nepredstavujú štátne zdroje z hľadiska judikatúry Súdneho dvora ([20]) a b) zmeny vykonané v správe osobitných taríf so zásahom Cassa Conguaglio v roku 2004 nemajú vplyv na kompenzačný charakter tarify.

Judikatúra vo veci Deggendorf

(69) Pokiaľ ide o judikaturu vo veci Deggendorf, Taliansko informuje Komisiu, že v súčasnosti vykonáva zatiaľ neuzatvorený príkaz na vrátenie pomoci v súvislosti s ThyssenKrupp, a že táto spoločnosť vyčlenila 865 538,00 EUR na viazaný účet na účel konečného vrátenia pomoci s výhradou, že sa dosiahne dohoda o jej výške.

VI. **POSÚDENIE OPATRENIA**

(70) Náhrada poskytnutá štátom za vyvlastnenie aktív sa zvyčajne nekvalifikuje ako štátna pomoc. Pri posudzovaní tohto opatrenia je preto potrebné najprv zistiť, či prevod aktív Società Terni na výrobu elektriny z vodnej energie na ENEL predstavoval dôvod na vznik povinnosti poskytnúť náhradu, alebo či sa má vykladať len ako reorganizácia verejných aktív. Ak odpoveď znie, že náhrada bola oprávnená, Komisia musí stanoviť, do akého dátumu a/alebo akej výšky možno zvýhodnenú tarifu Terni považovať za primerané kompenzačné opatrenie.

Kvalifikácia ako vyvlastnenie štátom a nárok na náhradu

(71) V roku 1962, keď aktíva Società Terni týkajúce sa výroby elektriny z vodnej energie boli prevedené na ENEL, Società Terni bola spoločnosť, ktorú kontroloval *ente pubblico economico*. Podľa talianskych orgánov musia byť takéto subjekty riadené na základe trhových zásad. Štát bol väčšinový akcionár v Società Terni, ale časť kapitálu vlastnili aj súkromní investori a spoločnosť bola kótovaná na burze cenných papierov. Zákonom o znárodnení sa nestanovila náhrada pre *enti pubblici* v presnom zmysle slova, ale stanovila sa pre *enti pubblici economici* ako Società Terni. To je odrazom rôznych zásad, ktorými je upravené fungovanie týchto subjektov. Počas rovnakého obdobia boli ďalej vyvlastnení ďalší „čistí“ výrobcovia elektrickej energie a tiež dostali náhradu (hoci na základe iných kritérií).

([20]) Rozsudok ESD Pearle a iní (vec C-345/02, Zb. 2004, s. I-7139 a Preussen-Elektra, vec C-379/98, Zb. 2001, s. I-02099.

(72) Komisia podotýka, že vyvlastnenie aktív Società Terni bez náhrady by poškodilo záujmy spoločnosti, a najmä záujmy súkromných akcionárov. Z hľadiska zásady rovnakého zaobchádzania so súkromnými a verejnými podnikmi a aj vzhľadom na potrebu chrániť ústavné práva súkromných akcionárov Società Terni dostať náhradu Komisia zastáva názor, že rozhodnutie Talianska pristupovať k Terni rovnako ako k súkromnej spoločnosti v tom istom postavení a poskytnúť jej náhradu za vyvlastnenie jej aktív možno považovať za oprávnené.

Kompenzačný charakter tarify

Pôvodný kompenzačný režim

(73) V roku 1962 sa Taliansko rozhodlo, že nenahradí Società Terni pevnú sumu založenú na trhovej hodnote vyvlastnených aktív (na rozdiel od postupu uplatneného v prípade „čistých“ výrobcov elektrickej energie). Náhrada nadobudla namiesto toho formu poskytnutia pevného množstva elektrickej energie za cenu, ktorú by spoločnosť zaplatila, keby si ponechala svoje výrobné aktíva. Je potrebné poznamenať, že táto metóda dávala ekonomický zmysel: zaobchádzanie so Società Terni ako s „virtuálnym výrobcom elektrickej energie na vlastnú spotrebu“ malo výhodu neutralizácie rizika dodatočnej škody, ktorá mohla vzniknúť pre Terni v priebehu rokov napríklad v prípade zvýšenia cien energie.

(74) Komisia môže prijať zásadu tejto metódy. Náhrada za vyvlastnenie štátom však nemôže predstavovať časovo neobmedzený režim, ale musí byť jasne a predvídateľne stanovená v čase vyvlastnenia, s výhradou možnosti vyvlastnenej spoločnosti vzniesť námietky proti navrhovanej sume. Keď sa raz kompenzačný balík prijme, nemôže sa znova otvárať v neskoršej etape.

(75) V tomto konkrétnom prípade celková suma náhrady závisela od trvania tarify. Pôvodný kompenzačný balík poskytnutý talianskymi orgánmi predpokladal, že tarifa bude trvať tridsať rokov, a teda skončí v roku 1992. Società Terni mohla podľa zákona o znárodnení vzniesť námietky proti tomuto mechanizmu, ak by ho považovala za neprimeraný ([21]), ale rozhodla sa nevzniesť ich.

(76) Komisia posudzovala, či pôvodný kompenzačný režim možno považovať za primeraný z hľadiska jeho mechanizmu a trvania.

([21]) Mechanizmus podávania námietok voči výške náhrady bol stanovený v článku 5 ods. 5 zákona o znárodnení.

(77) V Taliansku podlieha prevádzka vodnej elektrárne vydaniu licencie s takou dĺžkou trvania, aby spoločnosť mohla amortizovať svoju investíciu. Keď platnosť licencie skončí, spoločnosť v zásade stráca právo využívať svoje aktíva. Vzhľadom na kompenzačnú metódu pre Terni ekonomický zmysel dávalo, že poskytovanie elektrickej energie za výrobné náklady by nemalo prekročiť zostávajúcu dĺžku trvania licencie spoločnosti. A to podľa všetkého aj predstavuje zmysel pôvodného ustanovenia talianskeho zákona, ktorý obmedzuje trvanie zvýhodnenej tarify do roku 1992. Hoci vlastná licencia Terni by vypršala už o niekoľko rokov skôr, možno si predstaviť, že talianske orgány chceli zosúladiť skončenie platnosti tarify pre Terni so všeobecným skončením platnosti licencií na výrobu elektriny z vodnej energie v Taliansku v roku 1992. Spoločnosti Società Terni sa ďalej poskytla osobitne dlhá licencia (60 rokov namiesto 30), a preto mala spoločnosť v čase vyvlastnenia až tridsať rokov na amortizáciu svojej investície.

(78) Záverom sa Komisia domnieva, že pôvodný kompenzačný balík bol zodpovedajúci a nijako nepenalizoval spoločnosť.

(79) Rozhodujúcou otázkou je, či opakované predĺženia tohto tarifného režimu ešte možno považovať za neoddeliteľnú súčasť náhrady. Komisia zastáva názor, že v tomto prípade to tak nemôže byť. Ak štát uskutoční vyvlastnenie, stanoví *ex ante* buď absolútnu výšku náhrady, alebo, tak ako v tomto konkrétnom prípade, kompenzačný mechanizmus. Akákoľvek *ex post* revízia týchto súm alebo mechanizmu nutne mení charakter opatrenia, ktoré už nemožno považovať za kompenzačné, keďže sa odchyľuje od pôvodného režimu. Ak by sme pripustili opak, malo by to za následok vylúčenie tohto druhu opatrení z rozsahu pôsobnosti kontroly štátnej pomoci.

(80) Členský štát však môže oznámiť Komisii svoj zámer poskytnúť ďalšie výhody vyvlastnenej spoločnosti. Toto oznámenie bude Komisia skúmať podľa skutkovej podstaty z hľadiska pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci a so zohľadnením osobitných okolností, na ktoré sa odvoláva.

„Štúdia“

(81) Cieľom štúdie uvedenej v bode(63) je dokumentovať, že náhrada poskytnutá Società Terni a jej následníckym spoločnostiam v priebehu rokov nepokryla úplne trhovú vyvlastnených aktív, a že preto nenastala nadmerná náhrada a príjemcovia pomoci *de facto* nikdy nedostali výhodu.

(82) Ako predbežnú poznámku by Komisia chcela zdôrazniť, že analýzu primeranosti kompenzačnej dohody možno vykonať len *ex ante*, to znamená v čase vyvlastnenia štátom. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že cieľom mechanizmu zvoleného talianskymi orgánmi bolo dostať Società Terni do rovnakého postavenia, ako keby jej elektráreň nebola vyvlastnená, poskytnutím prístupu k elektrickej energii pre ňu za výrobnú cenu počas trvania jej licencie. Preto možno ťažko uplatniť argument, že na základe tohto režimu mohli spoločnosti Terni dostať menej, než na čo mali legitímny nárok. Komisia ďalej tvrdí, že aj keby závery štúdie boli opodstatnené (čo nie sú, ako sa dokazuje v bodoch (88) až (92), táto okolnosť by bola irelevantná na účel dokazovania, či tarifa poskytla príjemcom výhodu.

(83) Je potrebné pripomenúť, že v čase vyvlastnenia sa Taliansko mohlo rozhodnúť kompenzovať Terni vyplatením pevnej finančnej sumy založenej na hodnote vyvlastnených aktív. Taliansko si však vybralo inú metódu, ktorá spočívala v zaobchádzaní so Società Terni ako s virtuálnym výrobcom na vlastnú spotrebu. Táto metóda mala dokonalý ekonomický zmysel a v tomto rámci je potrebné posudzovať existenciu výhody. Pri uplatnení tohto prístupu musíme dospieť k záveru, že až do uplynutia pôvodného kompenzačného tarifného režimu (a len do tohto dátumu) príjemcovia nedostávali výhodu. Tento záver sa nedá spochybniť na základe výpočtov alternatívnych výhod a strát, najmä ak sa vykonávajú retrospektívne.

(84) Retrospektívne (*ex post*) uplatnenie inej metódy by viedlo k rozporným, či dokonca nelogickým výsledkom, ako ukážeme na nasledujúcom príklade. Predpokladajme, že v dôsledku prudkého zvýšenia cien energie by finančné sumy prijaté príjemcami pomoci prevýšili trhovú hodnotu elektrárne Terni už počas prvých 10 rokov tarifného režimu. Podľa metodiky štúdie by sa malo dospieť k záveru, že nastala nadmerná náhrada, hoci balík vyvlastnenia stanovil, že tarifa bude trvať 30 rokov. To by bol zrejmý omyl, lebo by to nezohľadnilo podstatu pôvodného režimu. Ten istý záver sa musí uplatniť opačne v hypotéze, že by skutočne prijaté sumy nepokryli hodnotu aktív.

(85) V súvislosti s vyvlastnením je okrem toho *ex post* prepočítavanie prínosov a strát úplne nemiestne. Dlhodobý hospodársky výsledok vyvlastnenej spoločnosti, ktorý je nepredvídateľný v čase vyvlastnenia, nemôže byť predmetom revízie o mnoho rokov neskôr na dokazovanie opodstatnenosti ďalších rámcov náhrady.

(86) Štúdiu preto možno zamietnuť ako irelevantnú.

(87) Komisia však napriek tomu preskúmala údaje a závery štúdie. Táto analýza ukázala, že štúdia je metodicky chybná. Ako dokážeme ďalej, systematicky podhodnocuje tarifnú výhodu pre spoločnosti Terni a so všetkou pravdepodobnosťou nadhodnocuje hodnotu vyvlastnených aktív.

(88) Na výpočet tarifnej výhody za obdobie rokov 1963 – 1999 štúdia porovnáva cenu, ktorú platila Terni (alternatíva 1 – náklady na elektrickú energiu vlastnej výroby), s bežnou cenou, ktorú platil *porovnateľný* zákazník, to znamená výrobca na vlastnú spotrebu, ktorý bol oslobodený od určitých tarifných zložiek (alternatíva 2). Výhoda sa teda počíta ako *rozdiel medzi dvoma alternatívnymi zvýhodnenými prístupmi stanovenými ako náhrada pre Terni*. Komisia poznamenáva, že na výpočet tarifnej výhody sa mala skutočná tarifa pre Terni porovnávať s bežnou tarifou, ktorú by mal platiť *subjekt, ktorý nie je výrobcom na vlastnú spotrebu* a má profil spotreby ako Terni. Štúdia preto podhodnocuje tarifnú výhodu pre Terni.

(89) Za obdobie rokov 2000 – 2006 sa výhoda opäť berie ako rozdiel medzi dvoma zvýhodnenými prístupmi, s jediným rozdielom, že skutočná cena platená spoločnosťami Terni zodpovedá alternatíve 2 (a nie alternatíve 1, ktorá po reforme tarify už nebola možná). S použitím tejto metódy sa počas niekoľkých rokov stáva táto výhoda dokonca negatívna, čo dokazuje chyby v metodike vzhľadom na to, že spoločnosti Terni vždy platili nižšiu tarifu ako trhová cena. Za toto obdobie by tarifná výhoda mala byť v zásade jednoducho rovnocenná kompenzačnej zložke, ktorú platila Cassa Conguaglio. Výhoda je preto opäť veľmi výrazne podhodnotená.

(90) Ďalší nedostatok v štúdii sa týka hodnoty aktív. Štúdia jednoducho berie ako účtovnú hodnotu aktív rozdiel medzi položkou „stroje a strojové zariadenia“ v rozpočte Terni na rok 1962 (rok pred znárodnením) a tú istú položku v nasledujúcom roku. Po prvé, je potrebné poznamenať, že neexistuje konkrétny dôkaz, že tento rozdiel možno priradiť výhradne strate vodnej elektrárne. Ak by sa však aj mohla uznať účtovná hodnota, čo je sporné, metóda použitá v štúdii je napriek tomu chybná. Ako potvrdilo Taliansko, skutočná hodnota vodnej elektrárne v momente vyvlastnenia je spojená so zostávajúcim trvaním podmieňujúcej licencie ([22]). Účtovná hodnota elektrárne by sa preto mala upraviť tak, aby sa to zohľadnilo. V štúdii sa účtovná hodnota jednoducho aktualizovala k roku 2006 v súlade s infláciou. Preto existujú dôkazy poukazujúce na skutočnosť, že štúdia nadhodnocuje hodnotu aktív.

([22]) Je potrebné poznamenať, že podľa talianskej legislatívy v prípade, ak vyprší platnosť licencie na výrobu elektriny z vodnej energie, stráca spoločnosť prevádzkujúca vodnú elektráreň vlastnícke práva na časť svojich aktív, najmä na niektoré technické diela, ktoré sa automaticky vracajú štátu.

(91) Záverom preto môžeme štúdiu úplne zamietnuť.

Predĺženia tarify

(92) Pokiaľ ide o predĺženia v čase tarify pre Terni, Komisia odhaduje, že ich základným dôvodom bolo zachovať paralelnosť v zaobchádzaní s tými výrobcami elektriny z vodnej energie, ktorí dosiahli obnovenie svojich licencií. Táto paralelnosť, ktorá predstavuje základ kompenzačného mechanizmu, však bola stanovená v režime vyvlastnenia len na tridsať rokov, nie na neurčito. Preto z dôvodov, ktoré sa už vysvetlili v bodoch (73) až (78), nemali tieto predĺženia kompenzačný charakter.

(93) Tento záver je ešte jasnejší pre druhé predĺženie tarify. Toto predĺženie prerušilo mechanizmus postupného znižovania určeného na uľahčenie prechodu spoločností na plnú tarifu, čo signalizovalo presvedčenie talianskych orgánov, že spoločnosti dostali úplnú náhradu. Taliansko samotné vlastne široko vysvetlilo dôvody, ktoré viedli k druhému predĺženiu a ktoré sa týkajú len samotnej priemyselnej politiky [pozri pripomienky Talianska v bode (61)].

Závery o kompenzačnom charaktere tarify

(94) Z hľadiska uvedeného Komisia dospela k záveru, že tarifu pre Terni možno považovať za kompenzačnú do roku 1992. Do tohto dátumu sa opatrenie nekvalifikuje ako štátna pomoc. Všetky ďalšie predĺženia tarify sa však musia skúmať z hľadiska pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci.

Existencia štátnej pomoci v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES

(95) Komisia preto posudzovala, či zvýhodnená tarifa poskytnutá skupine Terni po roku 1992, a najmä od 1. januára 2005, dátumu nadobudnutia účinnosti článku 11 ods. 11 zákona č. 80/2005, ktorý je predmetom tohto konania, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES.

(96) V tejto súvislosti Komisia berie na vedomie vysvetlenia Talianska, pokiaľ ide o irelevantnosť rozhodnutia ESUO 83/396 a rozsudku Súdneho dvora C 99/92, a súhlasí, že tieto rozhodnutia nemajú vplyv na posudzovanie tarify poskytnutej trom závodom v oblasti Terni ako štátna pomoc.

(97) Opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, ak sú zároveň splnené tieto podmienky: opatrenie a) prináša ekonomickú výhodu príjemcovi; b) je poskytnuté štátom alebo prostredníctvom štátnych zdrojov a vzťahuje sa na štát; c) je selektívne; d) má vplyv na obchod vnútri Spoločenstva a môže narušiť hospodársku súťaž v EÚ.

Výhoda

(98) Z hľadiska dôvodov analyzovaných v bodoch (73) až (94) prišla Komisia k záveru, že zvýhodnená tarifa pre Terni neposkytla výhodu príjemcom počas trvania pôvodného kompenzačného balíka, to znamená do roku 1992. Preto je na zistenie existencie výhody potrebné posudzovať len predĺženia tarify.

(99) Nepochybne, poskytovanie elektrickej energie za nižšie ceny v porovnaní s bežnou tarifou za elektrickú energiu predstavuje jasnú ekonomickú výhodu pre príjemcov, ktorí dosiahnu zníženie svojich výrobných nákladov a upevnenie svojho konkurenčného postavenia.

Selektívnosť

(100) Keďže sa tento tarifný režim uplatňuje len na skupinu Terni, opatrenie je selektívne.

Financovanie prostredníctvom štátnych zdrojov a vzťah k štátu

(101) Pokiaľ ide o financovanie prostredníctvom štátnych zdrojov, od roku 2002 znášajú finančné zaťaženie vyplývajúce z tarify všetci spotrebitelia elektrickej energie v Taliansku prostredníctvom parafiškálneho poplatku, ktorý *Cassa Conguaglio* inkasuje prostredníctvom zložky A4 tarify za elektrickú energiu. Tento poplatok je povinný, keďže je uložený prostredníctvom *Delibere* AEEG, ktorým sa vykonávajú vnútroštátne právne predpisy. *Cassa Conguaglio* je verejnoprávna inštitúcia zriadená zákonom, ktorá vykonáva svoje funkcie na základe presných pokynov stanovených v *Delibere* AEEG a v príslušných právnych a správnych predpisoch.

(102) Z ustálenej judikatúry vyplýva, že výnos z poplatku, ktorý je povinný podľa vnútroštátnych právnych predpisov a platí sa verejnoprávnej inštitúcii zriadenej zákonom, predstavuje štátne zdroje v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES, ak je určený na financovanie opatrenia, ktoré spĺňa ostatné kritériá uvedeného článku ([23]).

([23]) Pozri rozsudok ESD vo veci Steinike a Weinlig, vec C-78/76, Zb. 1977, s. 595, a vo veci Francúzska vláda/Komisia, vec C-47/69, Zb. 1970, s. 00487.

(103) V bode (68) Taliansko cituje vec *Pearle* ([24]) s cieľom zdôvodniť svoje tvrdenie, že zdroje prechádzajúce cez Cassa Conguaglio nepredstavujú štátnu pomoc. Vo veci *Pearle* dospel Súdny dvor k záveru, že za určitých presne stanovených okolností zdroje poplatku, ktoré prechádzajú cez verejnoprávnu inštitúciu, sa nemusia považovať za štátne zdroje. V Pearle boli opatrenia úplne financované hospodárskym odvetvím z iniciatívy tohto odvetvia, prostredníctvom poplatku, ktorý len prechádzal cez verejnoprávnu inštitúciu a subjekty platiace poplatok boli totožné so subjektmi, ktoré prijímali výhody opatrenia štátnej pomoci. Komisia tvrdí, že tento konkrétny prípad je zreteľne odlišný. Tarifa pre Terni bola stanovená z iniciatívy štátu (nie hospodárskym odvetvím), príjemcovia tarify nenesú žiadne finančné zaťaženie z poplatku, ktoré leží výhradne na spotrebiteľoch elektrickej energie, a štát môže dať kedykoľvek pokyny Cassa Conguaglio prostredníctvom *Delibera* AEEG alebo iných právnych a správnych predpisov, ako disponovať s finančnými prostriedkami vyinkasovanými prostredníctvom poplatku. *Pearle* je preto v tomto prípade irelevantný.

(104) Vo veci *Preussen-Elektra*, ktorú Taliansko tiež cituje v bode (68), Súdny dvor dospel k záveru, že povinnosť, aby súkromné spoločnosti dodávajúce elektrickú energiu nakupovali elektrickú energiu z obnoviteľných zdrojov za minimálne ceny, ktoré sú vyššie ako skutočná ekonomická hodnota tohto druhu elektrickej energie, nepredstavuje štátnu pomoc, keďže toto opatrenie neznamenalo žiadny priamy alebo nepriamy prevod zo štátnych zdrojov.

(105) Tu je podstata vecí opäť jasne odlišná. Vo veci Preussen Elektra boli zdroje požadované na financovanie opatrenia poskytnuté priamo dodávateľmi elektrickej energie bez akejkoľvek účasti verejnoprávnej inštitúcie, dokonca ani nie ako pasívny prostriedok prenosu týchto peňazí. V danej veci nemožno zistiť žiadny prevod štátnych zdrojov. V tejto predmetnej veci však peniaze prichádzajú od širokej verejnosti cez parafiškálny poplatok, ktorý prechádza cez verejnoprávnu inštitúciu predtým, ako sa pridelia konečným príjemcom. Ide preto o klasický prípad zapojenia štátnych zdrojov.

(106) Z uvedeného hľadiska preto parafiškálny poplatok používaný na financovanie tarify pre Terni predstavuje štátne zdroje.

([24]) Rozsudok ESD vo veci Pearle a iní/Komisia, vec C-345/02, Zb. 2004, s. I-7139.

(107) Kritérium vzťahu k štátu ([25]) je tiež splnené, keďže právny základ tarify pre Terni je stanovený vo vnútroštátnej legislatíve, v spojení s *Delibere* AEEG, ktorá je verejnoprávnou inštitúciou.

Vplyv na obchod a narušenie hospodárskej súťaže

(108) Pokiaľ ide o posledné kritériá článku 87 ods. 1 – vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušenie hospodárskej súťaže – Komisia môže zamietnuť argumenty predložené spoločnosťami Terni v bode (46) na základe dôvodov uvedených v bodoch (109) až (116).

(109) Hlavným podstatným argumentom príjemcov je, že závody, ktoré využívajú výhody tarify, nie sú aktívne v obchode vnútri Spoločenstva, keďže väčšinu svojich výrobkov predávajú na domácom trhu.

(110) V tejto súvislosti treba poznamenať, že analýza sa nemôže obmedziť na závody nachádzajúce sa v oblasti Terni. Príjemcovia sú súčasťou medzinárodných skupín pôsobiacich v rôznych odvetviach hospodárstva ([26]) a pomoc na prevádzku podnikov poskytnutá jednej pobočke alebo závodu sa môže použiť na krížovú dotáciu iných pobočiek skupiny v odvetviach otvorených pre obchod vnútri Spoločenstva, a v skutočnosti táto okolnosť samotná môže dať oprávnenie na záver, že tarifa má vplyv na obchod medzi členskými štátmi.

(111) Okrem toho, aj keby sa dokázalo, že väčšina alebo celá produkcia spoločností sa predávala na talianskom domácom trhu, čo sa nedokázalo, bolo by to irelevantné na účel určenia vplyvu opatrenia na obchod vnútri Spoločenstva. Súdny dvor rozhodol, že „pomoc podniku môže mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi a narušovať hospodársku súťaž, ak tento podnik súťaží s produktmi pochádzajúcimi z iných členských štátov, aj keď sám nevyváža svoje produkty (…). Ak členský štát poskytne pomoc podniku, domáca produkcia sa môže

([25]) Pozri rozsudok ESD vo veci Taliansko/Komisia, vec C-303/88, Zb. 1988, s. I.1433, Francúzsko/Komisia, vec C 47/69, Zb. 1970, s. 4393; rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci Deutsche Bahn/Komisia, vec T-351/02, Zb. 2006, s. II.1047.

([26]) Cementir patrí k skupine Caltagirone. Prevádzkuje mnoho závodov v Taliansku, z ktorých niektoré sú aktívne vo vývoze. Táto spoločnosť vyrába mnoho výrobkov na báze cementu a vápna a kontroluje výrobcu cementu v Turecku, ktorý vyváža do EÚ. Nuova Terni Industrie Chimiche patrí k skupine Norsk Hydro, ktorá pôsobí vo výrobe chemických a minerálnych hnojív, oleja, plynu a výrobkov petrochémie. ThyssenKrupp je globálny konglomerát, ktorý pôsobí, okrem iného, najmä vo výrobe ocele.

z toho dôvodu zachovať alebo zvýšiť s tým dôsledkom, že podniky usadené v iných členských štátoch majú menšiu príležitosť vyvážať svoje produkty na trh v tom členskom štáte“ ([27]).

(112) Komisia preto skúmala, či vo všeobecnosti existuje obchod vnútri Spoločenstva v príslušných odvetviach.

(113) Pokiaľ ide o výrobcu cementu Cementir, Komisia široko analyzovala trh cementu a jeho rôzne segmenty, predovšetkým v svojom rozhodnutí o cemente z roku 1994 ([28]). Cement je ťažký výrobok, ktorý má malú hodnotu v pomere k svojej hmotnosti, takže dopravné náklady môžu byť dôvodom, že nie je hospodárne prepravovať ho na dlhé vzdialenosti. Komisia však rozhodla, že táto prekážka nebráni obchodu vnútri Spoločenstva. Výrobky na báze cementu sa *de facto* obchodujú medzi členskými štátmi, a záver v minulosti o protiprávnych dohodách a zosúladených postupoch medzi výrobcami cementu (sankcionované v uvedenom rozhodnutí) s cieľom chrániť svoje domáce trhy predstavuje ďalší dôkaz, že existuje efektívna hospodárska súťaž na úrovni EÚ.

(114) Pokiaľ ide o Nuova Terni Industrie Chimiche, stačí uviesť, že v samotnom rozhodnutí o fúzii, v ktorom Komisia schvaľuje prevzatie Nuova Terni Industrie Chimiche spoločnosťou Norsk Hydro ([29]), dospela Komisia k záveru, že pre výrobky vyrábané chemickou pobočkou Terni existuje obchod vnútri Spoločenstva a geografický trh pokrýva prinajmenšom EHP.

(115) Pokiaľ ide o ThyssenKrupp, Komisia konštatuje, že trh s oceľou je globálny trh, ktorý charakterizuje silná hospodárska súťaž. Komisia prišla už v predchádzajúcich rozhodnutiach k záveru, že segmenty trhu, v ktorých ThyssenKrupp pôsobí, sú prinajmenšom na úrovni celej EÚ ([30]).

(116) Preto sa musí vyvodiť záver, že zvýhodnená tarifa za elektrickú energiu poskytnutá trom spoločnostiam Terni môže zlepšiť ich konkurenčné postavenie voči konkurenčným podnikom v obchode vnútri Spoločenstva. Z ustálenej judikatúry vyplýva ([31]), že za takýchto okolností sa má obchod vnútri Spoločenstva považovať za dotknutý a hospodárska súťaž narušená.

([27]) Rozsudok ESD vo veci Francúzska republika/Komisia, vec C 102/87, Zb. 1988, s. 04067.

([28]) Rozhodnutie Komisie z 30. novembra 1994 (veci IV/33.322 – cement), Ú. v. ES L 343/1994, s. 1 – 158.

([29]) Rozhodnutie IV/M.832 z 25. 10. 1996 Norsk Hydro/Enichem Agricoltura – Terni (II).

([30]) Pozri okrem iného rozhodnutie IV/M.925 Krupp-Hoesch/Thyssen z 11. augusta 1997.

([31]) Pozri okrem iného rozsudok ESD vo veci Philip Morris/Komisia, (vec 730/79, Zb. 1980, s. 02671, bod 11) a rozsudok ESD vo veci Air Liquide Industries/Ville de Seraing et Province de Liège spojené veci C 393/04 a C 41/05, Zb. 2006, s. I-05293.

Závery o existencii štátnej pomoci

(117) Z hľadiska uvedeného prišla Komisia k záveru, že zvýhodnená tarifa poskytnutá spoločnostiam Terni od 1. januára 2005 predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES a môže byť schválený, len ak má nárok na uplatnenie jednej z výnimiek stanovených v Zmluve o ES.

Kvalifikácia opatrenia ako nová pomoc a zákonnosť pomoci

(118) Opatrenie nemožno považovať za existujúcu pomoc z dôvodov vysvetlených v bodoch (119) až (133).

(119) Pôvodné ustanovenie zákona č. 9/1991, ktoré sa považuje za patriace do rámca schválenia štátnej pomoci, bolo upravené v roku 2005 článkom 11 ods. 11 zákona č. 80/2005.

(120) Treba poznamenať, že podstata implicitne schválenej tarify a podstata tarify zavedenej zákonom č. 80/2005 sú len zdanlivo podobné.

(121) Zákon č. 80/2005 stanovil, že Terni by mal naďalej využívať výhody zvýhodnenej tarify až do roku 2010. Aj keby bolo druhé predĺženie len čistým predĺžením predchádzajúceho opatrenia, predstavovalo by novú pomoc. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že zmena dĺžky trvania existujúcej pomoci by sa mala považovať za novú pomoc ([32]).

(122) Z podrobnejšej analýzy však vyplýva, že rozdiely medzi týmito dvoma opatreniami sú oveľa podstatnejšie.

(123) Pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 80/2005 sa cena pre Terni (a jej ročná aktualizácia) stále zakladala na pôvodnej paralelnosti v zaobchádzaní s výrobcami na vlastnú spotrebu. Zákon č. 80/2005 zasahuje rozdelením tohto spojenia a *de facto* oddelením zaobchádzania s Terni od zaobchádzania s výrobcami na vlastnú spotrebu. Cena stanovená na rok 2005 sa náhodou zhoduje s cenou na rok 2004, ale mechanizmus tvorby ceny sa zásadne zmenil, keďže nová cena sa aktualizuje v súlade s priemernými zvýšeniami cien energie, so zárukou, že nech sú tieto zvýšenia ceny akokoľvek vysoké, tarifa sa nezvýši viac ako o 4 % ročne.

([32]) K tomuto bodu pozri napríklad rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci Territorio Historico de Alava – Diputacion Foral de Alava, spojené veci T-127/99 a T-148/99, Zb. 2002, s. II-012575, body 173 – 175.

(124) Úroveň pomoci sa zvyšuje aj v dôsledku zvýšenia množstiev dodávaných za zvýhodnenú cenu. Prvok postupného znižovania sa úplne odstraňuje.

(125) V súvislosti s tým treba zdôrazniť, že aj keby úroveň pomoci zostala nezmenená, musel by sa nutne vyvodiť ten istý záver, ak sa má dodržiavať stanovisko generálneho advokáta Fennellyho vo veci Taliansko a Sardegna Lines/Komisia ([33]). Pri posudzovaní, čo predstavuje podstatnú zmenu schémy, generálny advokát Fennelly uviedol, že „zavedenie úplnej novej metódy efektívneho poskytovania tej istej úrovne pomoci predstavuje významnú zmenu pôvodného režimu".

(126) Komisia tiež podotýka, že z hľadiska rozdielnych mechanizmov upravujúcich tarifu by nebolo v novom opatrení zavedenom v roku 2005 možné rozlišovať časť, ktorá by až do roku 2007 naďalej predstavovala existujúcu pomoc, a zmenu, ktorá by sa mohla klasifikovať ako nová pomoc ([34]).

(127) Komisia preto dospela k záveru, že opatrenie uvedené ako „druhé predĺženie" predstavuje v skutočnosti úplne novú schému pomoci, keďže je podstatne zmenená v porovnaní so schémou v oblasti pôsobnosti rozhodnutia z roku 1991.

(128) Z hľadiska uvedeného sa toto opatrenie musí považovať za novú pomoc od 1. januára 2005, teda od dátumu, keď sa predĺženie tarify stalo uplatniteľné na základe zákona č. 80/2005 ([35]).

(129) Tvrdenie v bodoch (48) a (60), že opatrenie by sa malo považovať za schválené v súlade s článkom 4 ods. 5 nariadenia (ES) č. 659/1999 z dôvodu, že Komisia bola informovaná o opatrení a neprijala rozhodnutie v procesných lehotách) je evidentne neopodstatnené. Je podstatný rozdiel medzi oznámením opatrenia v súlade s článkom 88 ods. 3 na jednej strane a jednoduchým informovaním Komisie o existencii opatrenia na strane druhej. V *Breda Fucine Meridionali* ([36]) Súd prvého stupňa predovšetkým rozhodol, že zaslanie dokumentov, ktoré nie sú adresované generálnemu tajomníkovi a neobsahujú explicitný odkaz na článok 93 ods. 3 Zmluvy o ES, nie je možné považovať za platné oznámenie.

([33]) Spojené veci C 15/98 a C 105/99, Taliansko a Sardegna Lines/Komisia, Zb. 2000, s. I-8855, bod 74 stanoviska.

([34]) Rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci *Vláda Gibraltáru/Komisia*, spojené veci T 195-01 a T 207/01, Zb. 2002, s. II-02309.

([35]) Konverzný zákon k dekrétu č. 80/05, ktorým sa stanovuje retroaktívne nadobudnutie účinnosti predĺženia tarify od 1. januára 2005.

([36]) *Breda Fucine Meridionali/Komisia*, spojené veci T-126/96 a T-127/96, Zb. 1998, s. II-3437, bod 47.

(130) Jedine opatrenia, ktoré sú riadne oznámené v súlade s článkom 88 ods. 3 a nie sú implementované pred rozhodnutím Komisie, môžu využívať výhody procesných lehôt stanovených v nariadení (ES) č. 659/99. V tejto konkrétnej veci je nepochybné, že článok 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 nebol oznámený.

(131) V článku 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 659/99 sa ďalej stanovuje, že v prípade, ak Komisia neprijme rozhodnutie do dvojmesačnej procesnej lehoty, pomoc sa považuje za schválenú za predpokladu, že členský štát vopred oznámi úmysel implementovať opatrenie, a ak Komisia neprijme rozhodnutie do 15 pracovných dní od prijatia tohto oznámenia. V tomto konkrétnom prípade Taliansko nepodalo žiadne predchádzajúce oznámenie. Preto aj keby bolo tvrdenie spoločností Terni opodstatnené, čo v tomto prípade nie je, ako sa vysvetľuje v bodoch (129) a (130), článok 4 ods. 6 nariadenia (ES) č. 659/99 by nebol uplatniteľný.

(132) Keďže Taliansko neoznámilo článok 11 ods. 11 zákona č. 80/2005, pomoc je nezákonná.

Zlučiteľnosť pomoci

Prvé predĺženie

(133) Hoci sa toto konanie týka len druhého predĺženia tarify, Komisia považuje za vhodné vysloviť viacero úvah o prvom predĺžení a jeho schválení podľa pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci.

(134) Toto prvé predĺženie tarify pre Terni bolo upravené v článku 20 ods. 4 zákona č. 9/1991. Tento zákon bol vyhlásený za zlučiteľný podľa pravidiel o štátnej pomoci vo veci NN 52/1991 ([37]). V rozhodnutí Komisie, ktoré bolo oznámené Taliansku, sa nestanovuje, ktoré články zákona boli uznané za zlučiteľné. V interných dokumentoch, ktoré viedli k rozhodnutiu Komisie, sa však uvádzal krátky opis a posúdenie článkov relevantných z hľadiska štátnej pomoci. Článok 20 ods. 4 zákona, ktorým sa stanovuje predĺženie tarify pre Terni, sa neuvádzal.

(135) Vzhľadom na takéto nedostatočné informácie nie je, bohužiaľ, možné vysledovať do minulosti úvahy uplatnené v danej veci, a najmä zistiť, či Komisia skúmala a mala v úmysle schváliť tarifu pre Terni.

([37]) Pozri poznámku pod čiarou č. 5.

(136) Keďže však Taliansko oznámilo celý zákon a rozhodnutie o schválení sa tiež týka celého zákona, predĺženie tarify pre Terni sa má považovať za patriace do oblasti pôsobnosti rozhodnutia Komisia z roku 1991.

Spochybnené druhé predĺženie

(137) Odchylne od všeobecného zákazu štátnej pomoci stanoveného v článku 87 ods. 1 Zmluvy o ES je možné pomoc vyhlásiť za zlučiteľnú, ak sa na ňu môže uplatniť jedna z výnimiek uvedených v zmluve.

(138) Štátnu pomoc poskytnutú spoločnostiam Terni v súlade s článkom 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 možno klasifikovať ako pomoc na prevádzku podnikov.

(139) Z ustálenej judikatúry vyplýva, že pomoc na prevádzku podnikov, to znamená pomoc určená na oslobodenie podniku od výdavkov, ktoré by musel zvyčajne znášať pri každodennom riadení svojich zvyčajných činností, v zásade narúša hospodársku súťaž v neprospech verejného záujmu v odvetviach, v ktorých je poskytnutá ([38]). Komisia uvádza, že pomoc na prevádzku podnikov poskytnutá vo forme zvýhodnenej ceny elektrickej energie pre podnik náročný na energiu, to znamená podnik, v ktorom je elektrická energia jedným z hlavných nákladových faktorov, predstavuje osobitne narúšajúcu formu podpory, keďže táto pomoc má podstatný a priamy vplyv na výrobné náklady a výsledné konkurenčné postavenie podniku.

(140) Pomoc na prevádzku podnikov sa môže poskytnúť za osobitných podmienok na základe pravidiel o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia ([39]). Posudzovaná tarifa však neslúži na účely ochrany životného prostredia.

(141) Pomoc na prevádzku podnikov môže byť výnimočne poskytnutá v podporovaných oblastiach, ktoré sú oprávnené na pomoc na základe ustanovenia o výnimkách v článku 87 ods. 3 písm. a) Zmluvy o ES. Počas skúmaného obdobia nebol región Umbria oprávnený na pomoc podľa článku 87 ods. 3 písm. a) zmluvy.

(142) Hoci z dôvodov vysvetlených v bodoch (123) až (127) predstavujú tieto dve predĺženia rozdielne opatrenia, Komisia považuje za užitočné pripomenúť, že keď bolo oznámené prvé predĺženie, región Umbria prežíval ťažkú ekonomickú krízu, ktorá dopadala najmä na odvetvie výroby ocele a odvetvie chémie v oblasti Terni. Túto krízu, ktorá vyvrcholila na začiatku 90. rokov, zohľadnila Komisia, keď v roku 1997 schválila taliansku mapu oblastí oprávnených na pomoc podľa článku 87 ods. 3 písm. c) ([40]). Oblasti Terni a Perugia boli vyhlásené za oprávnené na pomoc na základe cieľa 2 Štrukturálnych fondov.

(143) V roku 2005, v čase prijatia zákona č. 80/2005, bol však proces štrukturálnych zmien v Umbrii už vo veľkej miere uskutočnený. V navrhovanej mape pomoci na obdobie rokov 2007 – 2013 Umbria úplne stratí status podporovaného regiónu. Preto, aj keď je ťažké zistiť, či dôvody regionálneho rozvoja mohli hrať úlohu v pôvodnom rozhodnutí o schválení, je však isté, že Komisia sa pri posudzovaní druhého predĺženia tarify nemôže opierať o takéto dôvody.

(144) Taliansko v skutočnosti široko vysvetlilo dôvody priemyselnej politiky pre druhé predĺženie tarify pre Terni [pozri bod (61)]. Jadrom argumentu Talianska v prospech tarify je, že spoločnosti náročné na energiu v iných členských štátoch môžu tiež využívať výhody znížených cien energie a tarifa je potrebná ako prechodné opatrenie na zabránenie premiestnenia prevádzok mimo EÚ až do úplnej liberalizácie trhu s energiou a na zlepšenie infraštruktúry. Tieto vysvetlenia si mimochodom protirečia s tvrdením Talianska, že tarifa pre Terni bude stále kompenzačná a určite nedáva žiadne oprávnenie na revíziu vyvlastňovacieho balíka.

(145) Komisia podotýka, že Súdny dvor rozhodol, že „skutočnosť, že členský štát sa snaží aproximovať viacstrannými opatreniami podmienky hospodárskej súťaže v konkrétnom odvetví hospodárstva s podmienkami existujúcimi v iných členských štátoch, nemôže zbaviť príslušných opatrení ich charakteru štátnej pomoci“ ([41]). Argument Talianska, že takáto štátna pomoc by mala byť oprávnená na základe existencie iných (rovnako narúšajúcich) štátnych pomocí v EÚ, je ďalej potrebné úplne

([38]) Pozri rozsudky ESD vo veci *Taliansko/Komisia*, vec C-86/89, Zb. 1990, s. I-3891, bod 18, a *Francúzsko/Komisia*, vec C-301/87, Zb. 1990, s. I-307, bod 50; rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci *Siemens/Komisia*, vec T-459/93, Zb. 1995, s. II-1675, bod 48.

([39]) Ú. v. ES C 37, 3.2.2001, s. 3.

([40]) Štátna pomoc č. 27/1997, rozhodnutie Komisie SG(97) 4949 z 30. júna 1997.

([41]) Pozri napríklad rozsudok ESD vo veci Talianska republika/Komisia, vec C-372/97, Zb. 2004, s. I-03679, bod 67.

zamietnuť. Takýto prístup by viedol k pretekom v podpore a smeroval by proti samotnému cieľu kontroly štátnej pomoci. Pokiaľ ide o údajné riziko premiestnenia prevádzok mimo EÚ, Komisia konštatuje, že neexistuje precedens v jej rozhodovacej praxi ani v judikatúre súdov Spoločenstva, kde by bol takýto argument uznaný ako oprávnenie pre poskytnutie štátnej pomoci. V tejto konkrétnej veci nie je pre Komisiu ani potrebné skúmať túto otázku, keďže talianske orgány neposkytli pre toto tvrdenie žiadne dôkazy. Nebolo najmä dokázané, že tarifa bola potrebná a primeraná na zabránenie tohto rizika.

(146) Pokiaľ ide o závery skupiny expertov na najvyššej úrovni uvedené v bode (61), tieto sú irelevantné, keďže odrážajú výsledky všeobecnej politickej diskusie a nepredstavujú právne záväzné ustanovenia. Treba mimochodom poznamenať, že riešenia navrhnuté touto skupinou a citované Talianskom sa netýkajú poskytovania štátnej pomoci.

(147) Keďže pre túto pomoc nie je možné uplatniť žiadnu z výnimiek stanovených v článku 87 Zmluvy o ES, druhé predĺženie zvýhodnenej tarify v prospech spoločnosti Terni by sa malo vyhlásiť za nezlučiteľné so spoločným trhom.

(148) V súlade s nariadením Rady (ES) č. 659/1999 ([42]) ustanovujúcim podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES sa v prípadoch nezákonnej pomoci, ktorá nie je zlučiteľná so spoločným trhom, musí opätovne nastoliť účinná hospodárska súťaž a pomoc vrátane úrokov sa musí bezodkladne vrátiť.

Oprávnená domnienka

(149) Z ustálenej judikatúry vyplýva, že v prípade, keď bola pomoc poskytnutá bez predchádzajúceho oznámenia v súlade s článkom 88 ods. 3 zmluvy, sa príjemca pomoci nemôže v tom čase oprávnene domnievať, že jej poskytnutie je zákonné ([43]). Svedomitý podnikateľ by mal byť obvykle schopný zistiť, či sa dodržal postup oznámenia a či je pomoc zákonná.

(150) Nemožno však vylúčiť možnosť príjemcu nezákonnej pomoci dovolávať sa mimoriadnych okolností, o ktorých by sa príjemca mohol oprávnene domnievať, že táto pomoc je v súlade s právom, a v dôsledku toho namietať proti jej vráteniu ([44]). Komisia skúmala, či mimoriadne okolnosti uvádzané spoločnosťami Terni v bode (47) ich mohli viesť k prechovávaniu takejto oprávnenej domnienky.

([42]) Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

([43]) Rozsudok ESD vo veci *Alcan Deutschland*, vec C 24/95, Zb. 1997, s. I-1591, body 25, 30 a 31, a *Demesa a Territorio histórico de Álava/Komisia*, spojené veci C-183/02 P a C-187/02, Zb. 2004, s. I-10609, bod 45.

([44]) Rozsudok ESD vo veci *Komisia/Nemecko*, vec C-5/89, Zb. 1990, s. I-3437, bod 16.

(151) Príjemcovia pomoci uvádzali v podstate na svoju obhajobu, že Taliansko im dalo ubezpečenia o tom, že opatrenie nemá charakter štátnej pomoci, a že Komisia nevzniesla námietky proti opatreniu, keď bolo prvýkrát predĺžené, ani keď sa predložili informácie o druhom predĺžení.

(152) Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, stačí pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry existencia oprávnenej domnienky nemôže závisieť od správania členského štátu, ktorý poskytuje pomoc. Súd prvého stupňa predovšetkým rozhodol, že „nesprávne informácie poskytnuté členským štátom o zákonnosti opatrenia nemôžu za žiadnych okolností dať podnet na oprávnenú domnienku, najmä ak Komisia nebola ani informovaná o takýchto informáciách“ ([45]).

(153) Podnet na oprávnenú domnienku môže preto dať len správanie správnych orgánov Spoločenstva. Súdny dvor konkrétne rozhodol, že „nikto nemôže poukazovať na porušenie tejto zásady, pokiaľ neexistujú presné uistenia (zvýšený dôraz), ktoré mu boli poskytnuté zo strany správnych orgánov Spoločenstva“ ([46]).

(154) Spoločnosti Terni tvrdia, že opatrenie nebolo spochybnené v roku 1991, keď Komisia schválila zákon č. 9/1991. Treba poukázať, že rozhodnutie Komisie z roku 1991 sa vzťahuje len na opatrenie stanovené v zákone č. 9/1991, takže schválenie daného opatrenia nemôže dať podnet na oprávnenú domnienku, pokiaľ ide o zákonnosť alebo zlučiteľnosť nového opatrenia pomoci zavedeného zákonom č. 80/2005. Aj keby Komisia explicitne stanovila, že opatrenie z roku 1991 nepredstavuje štátnu pomoc, čo nestanovila, príjemcovia nemohli predpokladať, že opatrenie z roku 2005 sa bude tiež automaticky hodnotiť ako opatrenie, ktoré sa netýka pomoci, keďže existuje mnoho okolností, ktoré môžu zmeniť opatrenie, ktoré sa netýka pomoci, na štátnu pomoc.

(155) Okrem toho znenie rozhodnutia Komisie oznámeného Taliansku, ktoré vyhlasuje za zlučiteľné opatrenia pomoci obsiahnuté v zákone č. 9/1991 a č. 10/1991, poukazuje skôr na opačnú možnosť, že opatrenie pre Terni nepredstavuje pomoc.

([45]) Pozri rozsudok Súdu prvého stupňa vo veci *Fleuren Compost/Komisia*, vec T-109/01, Zb. 2004, s. II-127, body 141 – 143.

([46]) Pozri rozsudok ESD vo veci *Nemecko/Komisia*, vec C-506/03, Zb. 2005, s. I-0000, bod 58.

(156) Rozhodnutie Komisie preto rozhodne nemohlo poskytnúť príjemcom presné uistenia o charaktere tarify ako opatrenia, ktoré sa netýka pomoci, ale prinajlepšom oprávnenú domnienku, že predĺženie tarify z roku 1991 je zlučiteľné. Žiadnu domnienku však nemožno prechovávať v súvislosti s predĺžením z roku 2005. Tento argument je preto tiež potrebné zamietnuť.

(157) Pokiaľ ide o údajné zanedbanie konania zo strany Komisie, keď dostala informácie o druhom predĺžení tarify, toto tvrdenie je evidentne nepodložené. Taliansko údajne spomínalo tarifu pre Terni v správe o štátnej pomoci za rok 2005. Podrobné informácie o opatrení stanovené v článku 11 ods. 11 zákona č. 80/2005 však boli poskytnuté až vo februári 2006 na žiadosť Komisie v súvislosti s prešetrovaním štátnej pomoci na základe článku 11 ods. 12 toho istého zákona (štátna pomoc C 13/2006). Konanie vo veci formálneho zisťovania začala Komisia v júli 2006.

(158) Vzhľadom na krátky čas, ktorý uplynul medzi podaním informácií a konaním Komisie, je evidentné, že Komisia konala riadne.

(159) Z hľadiska uvedených dôvodov Komisia dospela k záveru, že neexistujú mimoriadne okolnosti, ktoré by mohli viesť spoločnosti Terni k oprávnenej domnienke o zákonnosti sporného opatrenia.

Vrátenie pomoci

(160) Všetky sumy nezlučiteľnej pomoci prijatej spoločnosťami ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche v súlade s článkom 11 ods. 11 zákona č. 80/2005, ktoré sa vzťahujú na obdobie začínajúce 1. januára 2005 [pozri bod (26)], sa vrátia, s úrokmi, v súlade s kapitolou V nariadenia Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES ([47]).

(161) V súvislosti s tým treba pripomenúť, že účelom vrátenia pomoci je obnoviť konkurenčnú situáciu príjemcu pred poskytnutím nezlučiteľnej pomoci. Pri stanovení, aká bola konkurenčná situácia spoločností Terni pred zavedením zákona č. 80/2005, by sa mala zohľadniť existencia existujúceho opatrenia pomoci stanoveného v zákone č. 9/1991, ktoré bolo schválené na základe pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci až do roku 2007.

([47]) Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1– 134 .

(162) Komisia preto zastáva názor, že zostávajúce sumy pomoci, na ktoré by boli príjemcovia oprávnení podľa zákona č. 9/1991 v roku 2005, 2006 a 2007, ak by sa neimplementoval zákon č. 80/2005, možno odpočítať od súm, ktoré sa majú vrátiť, ak Taliansko zastáva názor, že príjemcovia sú na ne oprávnení podľa vnútroštátnych právnych predpisov.

VII. **ZÁVER**

(163) Komisia dospela k záveru, že Taliansko v rozpore s článkom 88 ods. 3 Zmluvy o ES nezákonne zaviedlo ustanovenie článku 11 ods. 11 *Decreto-legge* č. 80/05 zmeneného na zákon č. 80/2005, ktorým sa stanovuje zmena a predĺženie zvýhodnenej tarify za elektrickú energiu, uplatniteľnej na tri spoločnosti Terni až do roku 2010. Komisia zastáva názor, že takéto opatrenie, ktoré predstavuje čistú pomoc na prevádzku podnikov, nie je oprávnené na žiadnu výnimku podľa Zmluvy o ES, a je preto nezlučiteľné so spoločným trhom. Časti uvedeného opatrenia, ktoré ešte neboli poskytnuté alebo zaplatené, sa preto nesmú realizovať. Pomoc, ktorá sa už zaplatila, sa musí vrátiť. Sumy, na ktoré by boli príjemcovia oprávnení v rokoch 2005, 2006 a 2007 podľa zákona č. 9/1991, sa môžu odpočítať od celkovej sumy, ktorá sa má vrátiť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Štátna pomoc, ktorú Taliansko zaviedlo v prospech spoločností ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche, nie je zlučiteľná so spoločným trhom.

2. Štátna pomoc, ktorú Taliansko poskytlo, ale ešte nezaplatilo v prospech spoločností ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche, je tiež nezlučiteľná so spoločným trhom a nesmie sa preto realizovať.

Článok 2

1. Taliansko vyžiada od príjemcov vrátenie protiprávnej a nezlučiteľnej pomoci uvedenej v článku 1 ods. 1.

2. Sumy, ktoré sa majú vrátiť, zahŕňajú úroky za celé obdobie od dátumu, ku ktorému bola pomoc daná príjemcom k dispozícii, po dátum jej skutočného vrátenia.

3. Úroky sa vypočítajú na základe systému zložených úrokových sadzieb v súlade s nariadením (ES) č. 794/2004.

Článok 3

1. Taliansko prijme všetky opatrenia potrebné na to, aby príjemca vrátil nezákonnú a nezlučiteľnú pomoc uvedenú v článku 1.

2. Vrátenie sa uskutoční bezodkladne a v súlade s postupmi uvedenými vo vnútroštátnych právnych predpisoch pod podmienkou, že umožňujú okamžité a účinné vykonanie tohto rozhodnutia.

3. Taliansko vykoná toto rozhodnutie do štyroch mesiacov od dátumu oznámenia

Článok 4

1. Taliansko informuje Komisiu o priebehu vnútroštátnych postupov na vykonanie tohto rozhodnutia až po ich ukončenie.

2. Do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia Taliansko spresní celkovú sumu, v istine a úrokoch, ktorú majú príjemcovia vrátiť, a poskytne podrobný opis už prijatých a plánovaných opatrení na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím. V tej istej lehote Taliansko predloží Komisii všetky dokumenty, ktoré dokazujú, že príjemcom bolo nariadené pomoc vrátiť.

3. Po uplynutí dvojmesačnej lehoty uvedenej v bode 2 Taliansko na jednoduchú žiadosť Komisie predloží správu o doteraz prijatých a plánovaných opatreniach na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím. V tejto správe sa spresní aj výška pomoci a úrokov, ktoré príjemca už vrátil.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Talianskej republike.

V Bruseli 20. novembra 2007

Za Komisiu

Neelie KROES

členka Komisie